

DOORBREEK MILIEU-IMPASSE BIJ GEBIEDSONTWIKKELINGEN

FRISO DE ZEEUW

Ik begin met oud nieuws. Gebiedsontwikkeling en grote projecten kosten veel tijd en geld. Waar het om de kunst van het creëren zou moeten gaan, lijkt het eerder op vreugdeloos figuurzagen en het minimaliseren van inhoudelijke en procesrisico's. Oorzaak: de complexiteit van tal van Europese, nationale en ook lokale normen en richtlijnen in het domein van milieu en veiligheid. Door deelbelangen te verabsoluteren is een integrale afweging haast onmogelijk geworden. Juist in een dichtbevolkt land als Nederland leidt dit tot ongehoord hoge kosten voor planmakerij, minutieuze onderzoeken en juridische procedures met als resultaat vaak forse vertraging. Uiteindelijk leidt de gegroeide complexiteit tot onvrede. Een foutloos parcours afleggen is nagenoeg onmogelijk. Dat maakt wantrouwig. Men vraagt zich af 'wie ons land nog maakt'. Gebiedsontwikkeling verengt zo tot een elitaire vertoning voor ingewijden en specialisten. Het leidt ook tot 'wij/zij' denken: iedereen blijft in zijn eigen gelijk hangen en cultuurverschillen worden eerder versterkt en uitvergroot in plaats overbrugd.

In het lokale en provinciale bestuur moet de kunst van het creëren weer centraal komen te staan. Belangen moeten worden gewogen, maar wel tegen redelijke kosten en risico's. En natuurlijk in dialoog met de bevolking en in samenspraak met marktpartijen. Het moet weer gaan om het scheppen van gebruiks-, belevings- en toekomstwaarde. De adviezen van de commissies Elverding (versnelling aanleg infra) en mevrouw Dekker (vereenvoudiging bouwregelgeving) reiken elementen aan om dit beter mogelijk maken.

Wij willen echter een meer fundamentele discussie en bijbehorende aanpak. In dat kader lanceerde ik met de Gelderse gedeputeerde dr. Co Verdaas het idee voor een sterke uitbreiding van de werkingssfeer van de Interimwet Stad en Milieu. Deze Wet Gebiedsontwikkeling en Milieu maakt het mogelijk dat de overheid die het ruimtelijk plan aanstuurt, af kan wijken van wettelijke milieunormen en natuurdoelen met

als doel het bereiken van ruimtelijke kwaliteit. Het vertrekpunt is dat de politiek de belangen weegt, keuzes maakt en zich verantwoordt naar de bevolking. Afhankelijk van de omvang van de gebiedsontwikkeling kan dit dus de gemeenteraad, provinciale staten of zelfs de Tweede Kamer zijn. We maken een koppeling met de nieuwe Wro (Wet op de ruimtelijke ordening). De beoogde gebiedsontwikkeling wordt vastgelegd in een structuurvisie waarbij kan worden aangegeven dat gebruik zal worden gemaakt van de Wet Gebiedsontwikkeling en Milieu. Met de democratisch gelegitimeerde structuurvisie als basis kunnen gemeenten in het bestemmingsplan of projectbesluit aangepaste normen vastleggen, opdat de rechtszekerheid niet geschaad wordt.

Door het afwijken van normen mogelijk te maken kan in de democratische politieke besluitvorming gekozen worden voor optimale gebiedskwaliteit en hoeft het op een fractie niet kunnen voldoen aan bijvoorbeeld een geluidsnorm de grotere ontwikkeling niet te frustreren. Het vergt uiteraard vertrouwen in het democratisch proces en de samenleving. Maar dat is ook precies het probleem met het huidige stelsel, dat vooral is gebaseerd op wantrouwen.

Uit gesprekken die Co Verdaas met diverse europarlementariërs, leden van het Comité van de Regio's en ambtenaren van de Europese Commissie heeft gevoerd, blijkt dat de ontvankelijkheid in Brussel voor een dergelijke aanpak groeit. Naar onze opvatting zou het kabinet het idee dan ook moeten omarmen en verder uitwerken. Met een directe lijn naar Brussel.

Geïnspireerd door een kleine denktank, brengt de Praktijkleerstoel Gebiedsontwikkeling TU Delft binnenkort een essay uit waarin bovengestane gedachten uitbreider uit de doeken worden gedaan.

Mr Friso de Zeeuw is directeur Nieuwe Markten van Bouwfonds en praktijk-hoogleraar Gebiedsontwikkeling aan de TU Delft